

І.Б. Царалунга (Хмельницький)

Типові твірні основи ойконімів з формантом -ани (-яни)

Одним із найважливіших завдань сучасної ономастики є вивчення найдавніших і найбільш значущих моделей ойконімів з погляду структури та семантики їх основ, кількісної і територіальної репрезентації у різні історичні періоди. Особливо цінні для дослідників архаїчні назви поселень, що сягають своїм корінням праслов'янської доби. До таких належить архаїчна ойконімна структурно-словотвірна модель з формантом **-ани (-яни)**.

В українських ономастичних студіях назви поселень на **-ани (-яни)** розглянули лише принагідно і здебільшого в регіональних дослідженнях, зокрема Д.Г. Бучко [1; 2], Ю.О. Карпенко [4], Є.М. Черняхівська [9], Г.Ф. Шило [10], В.П. Шульгач [11].

Чималий доробок зарубіжних ономастів у вивченні слов'янських власних географічних назв на **-ани (-яни)**.

Білоруські назви поселень з формантом **-аны (-яны)** принагідно аналізує В.А.Жучкевич у монографії „*Топонимика Белоруссии*” [3]. Учений визначає продуктивність суфікса, проводить статистичне дослідження вказаних назв, нараховуючи на території Білорусі понад 600 топонімів на **-аны (-яны)**. Їх поширення тяжіє до західної частини білоруських територій: блр. *Озераны, Горяны, Беяны, Дворчаны, Жмуряны, Липяны, Могиляны* [3, с. 57]. На північно-східних територіях суфікс розвивається з різних литовських формантів: блр. *Кимяны, Беняны, Ошмяны, Утканы, Даукушаны*. Вказуючи на різноманітність утворень з цим формантом, дослідник визначає основне його значення у топоніміці – „узагальнююче визначення місця” [3, с. 57]. Паралельно В.А. Жучкевич розглядає білоруські назви з формантом **-ане (-яне)**, кваліфікуючи його як суфікс „походження”. Такі назви характеризують мешканців села за їх походженням: блр. *Дорогляне, Забычане, Ильяне, Загоране* [3, с. 65]. Такий поділ вважаємо не виправданим через спільність походження назв поселень на **-аны (-яны)** і на **-ане (-яне)**.

За свідченнями В.А. Никонова, для Білорусі найбільш характерні назви населених пунктів, які виникали як назви не самих місць, а їх мешканців, що потім метонімічно стали назвами місць [6, с. 42]. Тож географічні назви з формантом **-аны** здебільшого означали не місце, а його жителів: *Замасцяны, Лужаны, Шчалканы, Гальшаны* [6, с. 46]. Вони поширилися на території Білорусі з північного заходу, а саме – з Литви, тому найчастіше трапляються в районах, суміжних із нею. На решті території топоніми на **-аны** не перевищують одного відсотка від усіх назв населених пунктів [6, с. 46].

До аналізу слов'янських географічних назв на **-ани (-яни)** вдається В.Ташицький у праці „*Słowiańskie nazwy miejscowe*” [23]. Такі найменування він називає етнічними, бо первісно вони були назвами груп людей, тобто означали меншу чи більшу групу людей, назва яких мотивована характером місцевості, яку вони заселяли або з якої походили (пол. *Nagórzany, Krakowiany*, чеськ. *Podlužany, Olomoučany*) [23, с. 244]. Це визначення В. Ташицького на той час,

як і сьогодні, мало певні хиби через те, що поза ним залишилися топоніми, мотивовані особовими назвами. Тому 1973 року з'являється його стаття „*Nieetniczne nazwy miejscowe na -any*” [22, с. 100–107], у якій учений стверджує, що формант **-ани (-яни)** міг проникати між родові назви (*Borzęciany* – „рід чи піддані *Borzęta*”, *Grzegorzany* – „рід чи піддані *Grzegorza*”). Таких топонімів, на думку дослідника, небагато, проте, зважаючи на значеннєвий характер цих назв, їх не можна об'єднувати з етнічними назвами [22, с. 107]. У названій праці автор використовує поодинокі приклади східнослов'янських ойконімів досліджуваної моделі, тому його висновки не вважаємо остаточними.

С. Роспанд у монографії „*Klasyfikacja strukturalno-gramatyczna słowiańskich nazw geograficznych*” виділяє географічні назви з формантом **-ани (-яни)** як загальнослов'янський онімний тип: пол. *Brzeżany, Dębiany*; чеськ. *Bukovany, Olomoučany*; серб. *Brežani, Doljani* [18]. У праці „*Słownik etymologiczny miast i gmin RPL*” дослідник кваліфікує такі топоніми як етнічні назви за характером терену, заселеного мешканцями: *Bielany, Lipiany* [19]. Вони сформувалися від найдавніших племінних назв і означали людей за характеристиками території [19, с. 209].

Західнослов'янські географічні назви з суфіксом **-any** дослідила польська учена Є. Якуш-Боркова [15]. Вона визначила високу продуктивність цього „назвотворчого” суфікса, простежила його семантику та походження [15, с. 37]. Класифікуючи західнослов'янські ойконіми з суфіксом **-any**, Є. Якуш-Боркова звернула увагу на родові назви цього типу, утворені від антропонімів: *Vojanya, Vojanya, Křečany* [15, с. 40].

Вивченню польських географічних назв на **-ани (-яни)** присвятила ґрунтовну розвідку Д. Подлявська [16]. Учена простежила походження форманта **-ани (-яни)** (< **-*janino-/ -*enino-**), що виступає у топонімах на теренах усієї Славії [16, с. 71]. У дослідженні Д. Подлявська використала формальний, структурний та стратиграфічний методи. На її думку, залежно від значення твірних основ польські назви на **-ани (-яни)** можуть походити: 1) від інших топонімів: назв поселень (*Gorzyczany – Gorzyce, Jaślany – Jasło*); гідронімів, оронімів (*Pobużany – Bug, Solany – Sola*); хоронімів (*Litwiany – Litwa, Pomorzany – Pomorze*); 2) від властивостей місцевості: рельєфу (*Górzany – „góra”, Polany – „pole”*), рослинного світу (*Olszany – „olsza”, Topolany – „topola”*); 3) від особливостей матеріальної культури, врядування (*Zadworzany – „dwór”*) [16, с. 68–69]. Дослідниця визначила продуктивність назв кожної групи, виокремлюючи четверту групу – двозначні назви, тобто такі, що можуть походити від апелятивів і від топонімів (*Mościany – Mosty/ „mosty”, Podolany – Podole/ „doly”*). З огляду на словотвірну будову географічних назв Д.Подлявська виділила назви суфіксального (*Wolany, Sośniczany*) і префіксально-суфіксального (*Pobierzany, Zagruszany*) типів, причому перших засвідчено 77 відсотків, а других – 23 відсотки від усіх назв [16, с. 69–70]. Вона простежила розвиток топонімів на **-ани (-яни)** від XII до XX ст., з'ясувала їх територіальне розміщення [16, с. 76–77]. Проте вважаємо, що це дослідження дещо неповне через брак у ньому аналізу відантропонімних назв на **-ани (-яни)**.

Ґрунтовний аналіз сілезьких топонімів на **-'anie** (→ **-'any**) містить

розвідка Й. Доманського [13]. Дослідник наголосив, що ці назви могли позначати як великі племена, що мешкали на великих територіях, так і мешканців малих сіл. Учений з'ясував походження форманта, його значення у формуванні слов'янської топонімії. Реконструйовані та сучасні ойконіми Й. Доманський проаналізував із погляду словотвору і походження, поділивши їх на дві групи: 1) назви з суфіксом **-'anie** (→ **-'any**): *Krakowianie, Legniczanie, Podborzany, Rohožany, Zaolszany* та ін.; 2) назви, які припустимо засвідчують суфікс **-'anie** (→ **-'any**): *Gruszanie, Gwozdziany, Rzymianie* [13, с. 8–17]. Ойконіми другої групи саме через можливість їх зарахування до родових назв учений кваліфікував як сумнівні. Автор проаналізував ойконімний матеріал щодо статистики, хронології та географії поширення назв у Сілезії.

Давньоолужицькі етнічні назви на **-ани (-jane)** дослідив Е. Ейхлер у статті „*Zur Deutung und Verbreitung der altsorbischen Bewohnernamen auf -jane*” [14]. Ця праця вирізняється багатим історичним матеріалом, ґрунтовним вивченням функцій форманта, а також різних форм топонімів зазначеної моделі. Дослідження важливе, бо містить огляд назв, що перейшли зі слов'янських територій у німецький діалект та які сьогодні нелегко розпізнати. Автор локалізує сучасну назву, подає усі зафіксовані її варіанти, реконструює давню назву, визначає її твірну основу, проводить паралелі з іншими слов'янськими мовами: наприклад, *Clieben*, на південному сході від Мейсона; 1205, 1213 *Clewan*, 1350 *Clewen*, 1515 *Kleben*; з давньоолужицької *Clevane* > *chlew* „хлів”, пор. словац. *Chlievanu*, укр. *Хлівчани* [14, с. 355].

Топоніми на **-ани (-яни)** неодноразово були об'єктом зацікавлень чеських мовознавців. Вагомим внеском у дослідження чеських назв цієї моделі є багатотомна праця А. Профоуса „*Místní jména v Čechach...*” [17]. П'ятий том указаної розвідки містить додатки Я. Свободи і В. Шмілауера. Саме у розділі „*Склад чеських географічних назв*” подано класифікацію чеських назв на **-ани (-яни)** за семантикою твірних основ [17 V, с. 631–636]. В. Шмілауер поділяє їх на назви, у твірних основах яких відображено особливості: землі (*Skalany, Hlíňany*), води (*Vodňany, Řečany*), рослинного світу (*Doubravany, Olšany*), тваринного світу (*Rybňany, Kožlany*), матеріальної та духовної культури, в тому числі й назви інших поселень (*Mlýňany, Krakovany*), а також – імена людей, зокрема гіпокористики (*Malčany – Malik, Chotyčany – Chotyka*). Аналіз чеських топонімів на **-ани (-яни)** здійснив Я. Спал [20, с. 129]. На думку ученого, первісно – це назви мешканців, утворені за назвою місця їх проживання: *Bylany, Kožišany, Metličany, Opařany, Trboušany* [20, с. 274–280]. Ономаст класифікував досить неоднорідні за характером твірних основ ойконіми на **-ани (-яни)** на відіменникові, відприкметникові та утворені від прийменникових конструкцій [20, с. 7–10].

В. Угляр присвятив статтю проблематиці словацьких ойконімів з суфіксом **-any (-ovany)** [24]. Учений зараховує такі назви до найдавніших утворень у слов'янській ойконімії [24, с. 178]. Вони утворювалися, на думку автора, від апелятивів і від особових назв. Особливо зацікавили мовознавця останні. Він обґрунтовано виводить від їх особових назв: *Borčany* – ОН *Bork(o)*, *Nadľany* – ОН *Nadľa*, *Chynorany* – ОН *Chynor*, *Chrabrany* – ОН *Chrabor* [24, с.

180–181]. Цінним є зауваження В. Угляра, що стосується ойконімів із суфіксом **-ovany**: *Hrušovany* – люди з міста *Hrušov*, *Šimonovany* – *Šimonova ves* [24, с. 182]. Це молодші за походженням назви, утворені за допомогою посесивного суфікса **-ov** і суфікса **-any** [24, с. 181].

Хорватські топоніми, утворені за допомогою форманта **-ане**, стали об'єктом дослідження В. Барац-Грум [12]. Мовознавець простежує їх функціонування від появи у найстаріших пам'ятках (XI ст.) до сучасності. Згідно з висновками В. Барац-Грум, ці назви є нестандартизованими щодо словотвору, наголошування, території вживання. Розчленовуючи ойконіми цієї моделі на синхронному рівні, лінгвіст поділяє їх на групи: 1) назви, які мають в основі апелятивне слово, що вказує прямо на причину мотивації: *Doljane*, *Grižane*, *Visočane*; 2) назви, які мають незрозумілу морфему: *Vočane*, *Srakane*; 3) назви, стосовно яких дослідження матеріалу показують, що причина мотивації була іншою від тієї, яка видавалася логічною і прийнятною: *Bilišane*, *Biljane* [12, с. 29]. За походженням хорватські топоніми на **-ане** класифіковано на: патронімні (в основі яких ім'я, прізвище чи прізвисько): *Biljane*, *Dragljane*, *Jašane*, *Kanjane*, *Lučane*, *Mrljane*, *Petrčane*, *Režane*, *Šapjane*, *Ugljane*, *Veljane*; етнічні: *Breštane*, *Doljane*, *Grižane*, *Igrane*, *Jezerane*, *Koljane*, *Lišane*, *Nevidane*, *Planjane*, *Ridane*, *Srijane*, *Umljane*, *Visočane*, *Zavojane* [12, с. 30]. І, за твердженням дослідниці, хоч мотив називання окремих населених пунктів точно визначити неможливо, своїми назвами вони все ж засвідчують, наскільки ця група ойконімів тісно пов'язана з людиною, з її життям і працею у давні часи, коли виникали такі назви [12, с. 30].

Розглянуті східнослов'янські, західнослов'янські та південнослов'янські ономастичні праці дають важливий матеріал для визначення типових твірних основ слов'янських ойконімів на **-ани (-яни)**. Аналіз близько чотирьохсот українських назв поселень на **-ани (-яни)** X–XX ст., а також ойконімів цієї моделі інших слов'янських теренів показав, що велика група слов'янських ойконімів на **-ани (-яни)** мотивована назвами географічних об'єктів. На думку Н.В. Подольської, більшість основ топонімів на **-ани (-яни)** є типовими східнослов'янськими основами [7, с. 106], що підтверджує досліджений матеріал. Унаслідок вивчення структурних і лексико-семантичних особливостей слов'янських ойконімів на **-ани (-яни)** виділено типові твірні основи, які за семантикою класифікуємо на групи:

1) утворені від безпрійменникових конструкцій:

на означення особливостей рельєфу:

укр. *береж-* (*берег*), пол. *brzeż-*, чеськ. *břež-*, словац. *brež-*, д.-луж. *berž-*, хорват. *brež-*, болг. *бреж-* (укр. *Бережани*, пол. *Brzeżany*, чеськ. *Břežany*, словац. *Brežany*, д.-луж. *Beržane*, хорват. *Brežane*, болг. *Брежани*);

укр. *гор-*, блр. *гар-*, пол. *gorz-*, чеськ. *hoř-*, д.-луж. *goř-*, болг. *гор-* (укр. *Горяни*, блр. *Гаране/Гараны*, пол. *Gorzany*, чеськ. *Hořany*, д.-луж. *Gořane*, болг. *Горяни*);

укр. *дол-*, пол. *dol-*, чеськ. *dol-*, словац. *dol-*, д.-луж. *dol-*, хорват. *dol-*, болг. *дол-* (укр. *Доляни*, пол. *Doliany*, чеськ. *Dolany*, словац. *Dol'any*, д.-луж. *Dol'any/Dol'ane*, хорват. *Doljane*, болг. *Доляни*);

укр. луж- (луг), блр. луж-, чеськ. *luž-*, д.-луж. *luž-* (укр. Лужани, блр. Лужаны, чеськ. *Ližanu*, д.-луж. *Ližane*);

укр. луч- (лук), пол. *łacz-*, чеськ. *louč-*, д.-луж. *luč-*, хорват. *luč-*, болг. луч- (укр. Лучани, пол. *Łaczanu*, чеськ. *Loučanu*, д.-луж. *Lučane*, хорват. *Lučane*, болг. Лучани);

укр. пол-, блр. пал-, рос. пол-, пол. *pol-*, хорват. *pol-* (укр. Поляни, блр. Паляны/Паляне, рос. Поляны, пол. *Polanu*, хорват. *Poljane*);

на означення особливостей ґрунту:

укр. глин-, пол. *glin-*, чеськ. *hliň-* (укр. Глиняни, пол. *Glinianu*, чеськ. *Hlíňanu*);

укр. мокр-, блр. макр-, чеськ. *tokř-*, д.-луж. *tokř-*, болг. мокр- (укр. Мокряни, блр. Макраны, чеськ. *Mokřanu*, д.-луж. *Mokřane*, болг. Мокрани);

укр. озер-, пол. *jezior-*, чеськ. *jezeř-*, хорват. *jezer-* (укр. Озеряни, пол. *Jezioranu*, чеськ. *Jezeřanu*, хорват. *Jezerane*);

укр. піщ- (пісок), пол. *pyescz-*, чеськ. *piesč-*, словац. *piešť-*, болг. пещ-/пещ- (укр. Піщани, пол. *Pyesczanu*, чеськ. *Piesčane*, словац. *Piešťanu*, болг. Пещани/Пещани);

укр. риж-/руж-, блр. руж-, д.-луж. *ryž-* (укр. Рижани/Ружани, блр. Ружаны, д.-луж. *Ružanu*);

на означення особливостей рослинного покриву:

укр. берест-, пол. *bresc-*, хорват. *brešt-*, болг. брещ- (укр. Берестяни, пол. *Brescianu*, хорват. *Breštane*, болг. Брещани);

укр. вільш- (вільх, ольх), блр. альш-, пол. *olcz-*, чеськ. *olš-*, д.-луж. *olš-*, хорват. *jelš-*, болг. ели- (укр. Вільшани, блр. Альшаны, пол. *Olszanu*, чеськ. *Olšanu*, д.-луж. *Olšane*, хорват. *Jelšane*, болг. Елишани);

укр. лип-, пол. *lip-*, чеськ. *lip-*, словац. *lip-*, д.-луж. *lip-* (укр. Липляни, пол. *Lipianu*, чеськ. *Lipanu*, словац. *Lipanu*, д.-луж. *Lipane*);

укр. лич- (лик), хорват. *lič-*, чеськ. *lič-* (укр. Личани, хорв. *Ličani*, чеськ. *Ličani*);

укр. луб-, блр. луб-, пол. *lub-*, д.-луж. *lub-* (укр. Луб'яни, блр. Лубяны, пол. *Lubianu*, д.-луж. *Lib'ane*);

інші:

укр. круп-, блр. круп-, д.-луж. *krip-* (укр. Крупяни, блр. Крупляны, д.-луж. *Kripane*);

укр. могил-, блр. магіл-, пол. *mogil-*, болг. могил- (укр. Могіляни, блр. Магіляны, пол. *Mogilanu*, болг. Могилани);

укр. угл-, блр. угл-, хорват. *ugl-* (укр. Угляни, блр. Угляны, хорват. *Ugljane*);

2) утворені від прийменникових конструкцій:

на означення особливостей рельєфу:

укр. загор-, блр. загар-, пол. *zagórz-*, чеськ. *zahor-*, словац. *zahor-*, болг. загор- (укр. Загоряни, блр. Загараны, пол. *Zagórzanu*, чеськ. *Zahoranu*, словац. *Zahoranu*, болг. Загоряни);

укр. заліш-/заліс-, блр. заляш-, пол. *zalesz-*, чеськ. *zaleš-* (укр. Залішани, блр. Заляшаны, пол. *Zaleszanu*, чеськ. *Zalešanu*);

укр. *заріч-*, блр. *зарач-*, пол. *zarzecz-*, чеськ. *zaříč-* (укр. *Зарічани*, блр. *Зарачаны*, пол. *Zarzeczany*, чеськ. *Zaříčany*);

укр. *нагор-*, пол. *nagórz-*, чеськ. *nahoř-* (укр. *Нагоряни*, пол. *Nagórzany*, чеськ. *Nahořany*);

укр. *підгор-*, пол. *podgórz-*, чеськ. *podhoř-*, словац. *podhor-*, болг. *подгор-* (укр. *Підгоряни*, пол. *Podgórzany*, чеськ. *Podhořany*, словац. *Podhorany*, болг. *Подгоряни*);

укр. *подол-*, блр. *падал-*, пол. *podol-* (укр. *Подоляни*, блр. *Падаляны*, пол. *Podolany*).

Тож у своїй більшості топоніми походять від місцевих географічних термінів, зокрема, так званих ландшафтних назв, оскільки „назви будувалися на основі господарських, культурних, релігійних особливостей їх мешканців, звідки їх типологічна близькість у багатьох слов'янських мовах” [8, с. 47–48]. Як уважає Е.М. Мурзаєв, місцеві географічні терміни у складі топонімів визначають основу їх реалій, причому дуже часто цей термін відповідає географічному об'єктові, що іменують [5, с. 32]. Основи ойконімів на **-ани** (**-яни**) відображають характер місцевості, різноманітні її властивості, зокрема властивості рельєфу, характер ґрунту і водного режиму, особливості рослинного покриву, способу поселення, освоєння землі. Наявні так звані вторинні назви, які розвинулися здебільшого з колишніх прийменникових конструкцій: *за лісом, за рікою, на горі, під горою*.

Простежено тенденцію до сполучуваності форманта **-ани** (**-яни**) з певними семантичними групами основ. Як показав зібраний матеріал, це переважно основи на означення особливостей рельєфу, ґрунту, рослинного покриву, які походять від місцевих географічних термінів. Вони значною мірою можуть поповнити список спільнослов'янських архаїчних типових основ.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бучко Д.Г. Ойконіми Покуття на -ани (-яни) на загальноукраїнському фоні// Наукові записки Тернопільського державного педагогічного університету. Серія: Лінгводидактика. – Вип.1 – Тернопіль, 1997. – С. 83–86.
2. Бучко Д.Г. Походження назв населених пунктів Покуття. – Львів, 1990. – 144 с.
3. Жучкевич В.А. Топонимика Белоруссии. – Минск, 1968. – 183 с.
4. Карпенко Ю.О. Топонімія Буковини. – К., 1973. – 238 с.
5. Мурзаєв Э.М. Местные географические термины и их роль в топонимии// Вопросы географии. Сб. 81: Местные географические термины. – М., 1970. – С. 16–35.
6. Нікана⁸ У.А. Геаграфія фарманта⁸ у тапаніміі Беларусі – гісторыя мовы і народа?// Пытанні беларускай тапанімікі. Матэрыялы Першай беларускай тапанімічнай канферэнцыі (1-3 снежня 1967 г.). – Мінск, 1970. – С. 39–48.
7. Подольская Н.В. Типовые восточнославянские топоосновы. Словообразовательный анализ. – М., 1983. – 159 с.

8. Суперанская А.В., Сталтмане В.Э. Теория ономастических исследований// Суперанская А.В., Сталтмане В.Э., Подольская Н.В., Султанов А.Х. Теория и методика ономастических исследований. – М., 1986. – С. 7–180.
9. Черняхівська Є.М. Українські топоніми і топоантропоніми з суфіксами -ани, -ці// IV Республіканська ономастична конференція. Тези. – К., 1969. – С. 175–176.
10. Шило Г.Ф. Топонимы на -аны, -яны// Всесоюзная конференция по топонимике. Тезисы докладов. – Ленинград, 1965. – С. 132–135.
11. Шульгач В.П. Ойконімія Волині: Етимологічний словник-довідник. – К., 2001. – 189 с.
12. Barac-Grum V. Motiviranost toponomastičkih osnova tvorenih sufiksom -ane// Втора југословенска ономастичка конференција. Скопје, 6–9 окт., 1977 г. – Скопје, 1980. – С. 27–31.
13. Domański J. Śląskie nazwy miejscowe na -anie (→ -any)// Onomastica. Roczn. XIV. Zesz. I–II. – Wrocław, 1969. – S. 5–25.
14. Eichler E. Zur Deutung und Verbreitung der altsorbischen Wohnernamen auf -jane// Slavia. – 1962. – S. 348–377.
15. Jakus-Borkowa E. Zachodniosłowiańskie nazwy miejscowe z sufiksem -any// Językoznawstwo X. Wyższa szkoła pedagogiczna ... w Opolu. – Opole, 1987. – S. 37–43.
16. Podlawska D. Nazwy etniczne z sufiksami -any i -ice na terenie Polski// Onomastica. Roczn. XVII. Zesz. I–II. – Wrocław – Warszawa – Kraków – Gdańsk, 1972. – S. 65–82.
17. Profous A. Místní jména v Čechách, jejich vznik, puwodní vyznam a změny. – Praha, 1947–1957. – Dil I–IV; Svoboda J., Šmilauer V. – Dil V. – Praha, 1960.
18. Rospond S. Klasyfikacja strukturalno-gramatyczna słowiańskich nazw geograficznych. – Wrocław, 1957. – 76 s.
19. Rospond S. Słownik etymologiczny miast i gmin RPL. – Wrocław, 1984. – 463 s.
20. Spal J. K výkladu místních jmén na -any// Naše řeč. R. XXXVIII. № 9–10. – Praha, 1955. – S. 274–280.
21. Spal J. Místní jména obyvatelská zakončena na -any// Sbornik vyšší školy pedagogické v Plzni. I. – Plzno, 1958. – S. 5–133.
22. Taszycki W. Nietniczne nazwy miejscowe na -any// Taszycki W. Rozprawy i studia polonistyczne. V: Onomastica. – Wrocław etc., 1973. – S. 100–107.
23. Taszycki W. Słowiańskie nazwy miejscowe// Taszycki W. Rozprawy i studia polonistyczne. I: Onomastica. – Wrocław – Kraków, 1958. – S. 228–268.
24. Uhlár V. Z problematiky miestnych názvov patronymických so sufixom -ice (-ovce) a obyvateľských so sufixom -any (-ovany) v Ponitří// IX. Slovenská onomastická konferencia Nitra 26.–28. júna 1985. Zborník referátov. – Bratislava, 1987. – S. 177–182.